

Instytut Pamięci Narodowej - Rzeszów

<https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/aktualnosci/122821,Ogolnopolska-konferencja-naukowa-Arystokracja-i-ziemianstwo-wobec-odzyskania-nie.html>
2021-01-19, 22:08

Ogólnopolska konferencja naukowa „Arystokracja i ziemianstwo wobec odzyskania niepodległości i budowy zrębów II Rzeczypospolitej (do 1921 r.)” - Łańcut, 15-17 września 2021

Na zgłoszenia propozycji referatów (na odpowiednim formularzu dostępnym w ogłoszeniu) oczekujemy do 28 lutego 2021

Ogólnopolska
konferencja
naukowa
„Arystokracja i
ziemianstwo wobec
odzyskania
niepodległości i
budowy zrębów II
Rzeczypospolitej
(do 1921 r.)”

Muzeum-Zamek w Łańcucie, Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie oraz Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Przemysłu zapraszają do udziału w ogólnopolskiej konferencji naukowej poświęconej roli i znaczeniu polskiej arystokracji w procesie odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 r. i budowie zrębów II Rzeczypospolitej (do 1921 r.).

Konferencja odbędzie się we wrześniu 2021 r. w Łańcucie. To idealna lokalizacja do rozważania tematu przewodniego sesji. W dwudziestoleciu międzywojennym Łańcut był bowiem miejscem licznych spotkań, zjazdów i inicjatyw, podczas których rezydencja Potockich była przedstawiana przez władze polskie jako jedna z wizytówek niepodległej Polski. Koronowane głowy, politycy, uczeni i dziennikarze z zagranicy byli w pałacu oficjalnymi gośćmi rządu polskiego.

Wielokrotnie w literaturze podkreśla się wiodącą rolę inteligencji w tworzeniu podstaw ustrojowych, gospodarczych oraz odtworzeniu sił zbrojnych i aparatu urzędniczego II Rzeczypospolitej. Trudno nie zgodzić się z tą tezą. Jest to bowiem złoty okres funkcjonowania tej warstwy, pośród której znaczenie wykształcenia, ambicje wybiegania i zaistnienia w świecie *publicum* były motorem napędowym epoki. Niemniej jednak rola

innych warstw społecznych, w tym zwłaszcza arystokracji i ziemiaństwa – posiadających odpowiednie zaplecze ekonomiczne, międzynarodowe kontakty oraz tradycje kreowania i kształtowania życia publicznego zarówno w Rzeczypospolitej Obojga Narodów, jak i w państwach zaborczych, była niebagatelna. Tym bardziej, że grono polskiej inteligencji tworzyły także osoby wywodzące się z arystokracji i ziemiaństwa, wnosząc w szeregi tej nowej warstwy społecznej umiłowanie wiedzy i kult nauki traktowanej także w sposób utylitarny.

Wśród problemów badawczych, które chcielibyśmy poruszyć podczas konferencji, wymienić można następujące zagadnienia:

rola arystokracji i ziemiaństwa w kształtowaniu postaw polskiego społeczeństwa po klęsce powstania styczniowego;

udział przedstawicieli arystokracji i ziemiaństwa w życiu politycznym mocarstw zaborczych (począwszy od 1863 do 1918 r.);

arystokraci i ziemianie wobec irredenty niepodległościowej;

arystokracja i ziemianie w polskich formacjach wojskowych na frontach I wojny światowej oraz w Wojsku Polskim, ze szczególnym uwzględnieniem udziału w walkach o granice II RP;

zaangażowanie w działalność gospodarczą, kulturalną i charytatywną;

udział w tworzeniu administracji, dyplomacji, ustroju, prawa oraz podstaw gospodarczych niepodległego państwa polskiego;

przedstawiciele arystokracji i ziemiaństwa oraz ich rola w Episkopacie Polski

arystokracja i ziemiaństwo z perspektywy innych grup społecznych (od 1863 r. do 1921 r.)

renegaci – osoby wywodzące się z arystokracji i ziemiaństwa, które w latach 1863–1921 podjęły działania sprzeczne z polskim dążeniami do niepodległości.

Podczas konferencji zamierzamy też poszukiwać odpowiedzi na pytanie, na ile rodzima arystokracja była nośnikiem i propagatorem wzorców uważanych za czysto polskie, a na ile promowała kulturę i mentalność z innych obszarów kulturowych, udowadniając, że II Rzeczpospolita jest przede wszystkim częścią cywilizacyjnego świata Zachodu. Zależy nam także, aby spojrzeć na przejawy funkcjonowania tej warstwy w życiu publicznym i odpowiedzieć na pytania o motywację działalności, próby odnalezienia się w nowej rzeczywistości po 1918 r., czy formy podejmowanych działań – na ile były one nowatorskie, wynikające z potrzeb państwa, środowiska, danych rodów czy indywidualnych osób, a na ile była to kontynuacja działalności jeszcze dziewiętnastowiecznej. Na ile w końcu arystokraci i ziemianie działali według utartych wzorców, w swoim gronie, a na ile na tzw. pograniczach, przy wydatnej pomocy przedstawicieli innych warstw społecznych lub wchodząc w role, których im tradycyjnie nie przypisywano.

Zapraszamy do udziału w wydarzeniu badaczy różnych środowisk i specjalności naukowych, którzy chcieliby podjąć się przedstawienia wyników swoich badań w kontekście porównawczym lub obejmujących tematykę szerszą niż jedynie jednostkowa działalność. Naturalnie, tzw. *case studies* ukazujące fenomen funkcjonowania i kreowania sfery publicznej przez poszczególnych przedstawicieli arystokracji są mile widziane w trakcie naszych obrad.

Podczas konferencji podejmiemy – w miarę możliwości – próbę odpowiedzi na pytanie, na ile w dotychczasowej historiografii udział arystokracji i ziemiaństwa w kreowaniu szeroko pojętego życia publicznego w okresie poprzedzającym powstanie II Rzeczypospolitej był wystarczająco przedstawiany. W jakim stopniu działalność i postawa tego środowiska przyczyniła się do zachowania polskości po klęsce powstania styczniowego, a potem do odbudowy niepodległego państwa polskiego. Inną kwestią pozostaje odpowiedź na pytanie, czy w warunkach prawa, które zrównywało wszystkich obywateli państwa, zniesione tytuły szlacheckie faktycznie nie miały znaczenia w relacjach władzy i kreowania polityki szczebla centralnego i lokalnego.

Na zgłoszenia propozycji referatów (na odpowiednim formularzu dostępnym w ogłoszeniu) oczekujemy do 28 lutego 2021 r. Prosimy o ich przesyłanie w wersji elektronicznej na adres: marcin.bukala@ipn.gov.pl lub mariusz.krzysztofinski@ipn.gov.pl tel. 17 86 06 024.

Do dnia 31 III 2020 r. ogłoszona będzie lista przyjętych zgłoszeń.

Konferencja odbędzie się 15–17 września 2021 r. w Łąncucie. Organizatorzy zapewniają prelegentom nocleg, wyżywienie i publikację artykułów (po spełnieniu wszystkich wymogów wydawniczych).

Serdecznie zapraszamy Państwa do udziału w wydarzeniu, które – mamy nadzieję – będzie pretekstem do inspirujących dyskusji, toczonych w przestrzeniach jednej z najwspanialszych polskich rezydencji magnackich.

Komitet Organizacyjny Konferencji: Wit Karol Wojtowicz – dyrektor Muzeum Zamek w Łąncucie, dr Dariusz Iwaneczko – dyrektor Instytutu Pamięci Narodowej. Oddział w Rzeszowie, dr hab. Tomasz Pudłocki, prof. UJ – wiceprezes Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu.

PLIKI DO POBRANIA

[Formularz zgłoszeniowy na ogólnopolską konferencję naukową „Arystokracja i ziemiaństwo wobec odzyskania niepodległości i budowy zrębów II Rzeczypospolitej \(do 1921 r.\)”. \(docx, 13.18 KB\)](#)

[18.11.2020 16:00](#)

[Zgoda na przetwarzanie danych osobowych umożliwiającą kontakt \(pdf, 105.14 KB\) 18.11.2020 16:00](#)

[Klauzula informacyjna RODO \(pdf, 195.61 KB\) 18.11.2020 16:00](#)